

Bethedas Formiddagshøjskole

18. marts 2009

JESUS – hvordan blev han forstået og modtaget dengang – og af os?

Han kom til et land med politiske spændinger

- Makkabæerne lagde vægt på det politiske – mindre på det religiøse
- Under Rom fra 63 f.Kr. kræves respekt for guderne – og kejseren
- Skattens mønt, Joh 11,48
- Opstande, fx ApG 5,36-37 og 21,38

Religiøse forhold

- Saddukæerne med magtbase i templet ville undgå ballade, Joh 19,15
Troede ikke på engle og opstandelse (kun torahen), ApG 23,8
Forsvandt med templet i år 70
- Farisæerne – datidens ”missionsfolk” – overlevede templet
I dag er de religiøse jøder farisæernes efterkommere. Udover den skriftlige torah har Moses fået den mundtlige, som blev skriftlig i Talmud (traditionen) med regler, diskussioner etc.
Eksempler: sabbats- og spiseregler m.fl. under 613 overskrifter.
Jesus og NT var oppe imod traditionen (Matt 5,21 og Gal 1,14 jf ApG 22,3)
Forbilledehykleri (Matt 6,1ff), Synd/fri vilje (Joh 8,33)
- De Jesustroende jøder som disciple af jøden Jesus
Jesus som jøde (fx Matt 9,20)
De Jesus-troende få eller mange? (Luk 22,2)

Modtagelse hos disciple den gang

- Simeons lykke, Luk 2,25f.
- Johs D. ulykke, Matt 11,1 ff. (sml Es 42,7)
- Peters frustration, Matt 16,13ff.
- Hedningers modtagelse, Matt 15,21ff.

Vores modtagelse i dag – og når han kommer 2. gang

- Vores forhold til lov og formaning, Matt 5,17 og 7,24ff og 1 Kor 4,20
- Vores forhold til Guds rige (nu Mark 1,15) (kommende (ApG 1,6)
- Traditionen

דשיילינן להו. אם ראו הפרטון ואם לאו נאמן המלוה לומר שלא נכתב אלא להיות מוכן לכשפרע: עדי קיום. סתמכו הגפק דבי דינא לא מקיימי ליה אלא א"כ פרע: סמפון שיש עליו עדים. בעדי קיום מוקמינן לה: יתקיים בחותמו. ואפי' יולא מתחת יד מלוה כשר: אין עליו עדי קיום. אבל עדים חתומין עליו: ויולא מתחת ידי שליש. שאין הלוה מווליא ולא המלוה אלא שליש שצדיקה נאמן: או שילא אחר חיותו שטרות. שילא לפנינו כשהוא כתוב בשטר חוב אחר החתימה כשר: דהא הימניה מלוה לשליש. דעל כרחק אין סותב שובר אלא מלוה והוא מסרו ליד השליש:

[סנהדרין לא]

הדרן עלך שנים אוחזין

אלו מציאות: מלא פירות מפורזין. כתייבשו הבעלים מהן כדאמר בגמרא והפקדן: מעות מפורזות. והואיל ואין להם סימן כיבר איחאשי מיאש והוה להו הפקר וזהו טעם כולם: כריכות. עומרים קטנים כמו מחלמים אלומים ומתרגמינן בירושל' מרכין כריבין (בראשית לו): ברה"ל. שהכל עליון ואלו הם הים סימן נקשר עליהן הרי הוא נשחת: של נחתוס. כל ככרות הנחתומין שוין אבל ככרות של בעל הבית יש בהן סימן: ממדינתן. כמות שהן גזוזות כשאר כל גזית המדינה לאפוקי בבאות מבית האומן כדקתני סיפא: אינני פשתן. רישא"ל בלי אשכנז ובמקומיטו פופי"ר: ולשון של ארגמן. למר סרוק ומשוך כמין לשון ולכזה ארגמן ומגויין הן: מלא עיגול. של דבילה: אפריא. בגמ' מפרש: ג' וכמהי חשוב פיזור: קב. מפורז בארבע אמות אבל בג' אמות לא הוי פיזור וטעמא מפרש ואזיל: אי דרך נפילה. אם מלאס דרך נפילה שיש לדעת שלא הונחו עם מדעת אלא נפלו: אפילו טובא. מקב נמי דכיון דאין בהן סימן איחאשי מיאש: ואי דרך היגוח וכי'. עמיד לחזור וליטול: כמכששתא דבי דרי. בשעת אכיפת גרנות וכאן דאן בעליהן ונשאו את העיקר ונתרו אלו: נפיש טרחייהו. לקבלין: בזיר מהכי. אם היה פוזרן בפחות מכן: משום דלא תשיבי. עליה קב פירות לטרוח עליהן טורח קיבון של ארבע אמות: שומשמן. דקין מחד ויש טורח בקיבולן יותר מחטין אבל דמיהן יקרין: תמרים ורמונין. גסיס הן ואין טורח בקבולן: יאוש

הגהות הב"ח (6) תוס' ד"ה חלו וכו' אם אין סימן. כ"ב ע"ל דף כ"ג סוף ע"א:

[ע"י טוס'] לקמן כ"ג ד"ה ממרוזות

[כגנ' ירושל'] ואל"ש יתח' להקב' יתות

הגהות הגר"א

[א] גמ' קב שומשמן כו'. ר"ב גירסת הרמב"ם שומשמן חמרי ורמוני מלא וזיקו ור"ל מב' ו' מיניס:

ובל שכן הצ"ח

אלו מציאות שלו: כריכות ברה"ל. כריכות דוקא מפליג בין ברה"ל לרה"ל משום דלמ"ד (לקמן כ"ג) סימן העשוי לידרס הוי סימן ומקום הוי סימן ומיירי הכא דליכא סימן ומקום נמי לא הוי סימן ברה"ל משום דמנשתי וברה"ל הוי מקום סימן ומיירי להכריז ומיירי דאשכח דרך היגוח וככרות של נחתוס ועיגולי דבילה אין בהם סימן והוה שלו אף ברה"ל ומיירי דמלא דרך נפילה ולכן לא הוי מקום סימן ואל"ת אמאי נקט כריכות דאשכח דרך היגוח טפי משאר דאייירי דרך נפילה וי"ל דכריכות איירי דיקורי אונן לא הוה שיפלו שלא מדעת אלא כשעומד לפוש מניח לארך ושכחם שם וככרות של בעה"ב יש להן סימן דבעלי בתים רגילים לעשות סימן בככרותיהן ולכן אפילו ברשות הדינים חייב להכריז דסימן העשוי לידרס הוי סימן וליבירי מעות ופירות דהוי מקום סימן אף ברה"ל כדאמר לקמן משום דלא שייך בהו מנשתי ואם תאמר כריכות ברה"ל דמיירי דרך היגוח היאך לוקחם הא אמרינן לקמן* ספק היגוח לא יעול וכל שכן ודאי היגוח וי"ל דה"מ כשמלא במקום מולנע ומשאתמר ללא יעול (א) אין בו סימן ולא יש בו סימן טוטל ומכריז ולמ"ד (לקמן כ"ג) סימן העשוי לידרס לא הוי סימן ומקום נמי לא הוי סימן ומיירי ככריכות שיש בהם סימן ולכן ברה"ל מכריז וככרות של נחתוס ושאר דמתניתין לית בהו סימן ולכן אף ברה"ל הם שלו וככרות של בעה"ב שיש בהם סימן חייב להכריז אף ברה"ל דאין עשוי לידרס משום דאין מעבירין על האוכלין וכולה מתני' ומיירי בין דרך נפילה בין דרך היגוח ואל"ת כריכות אי דרך נפילה היא אם כן אינו יודע היכן נפלו וברשות היחיד אמאי לריך להכריז הא מתיילאש שסבור ברה"ל נפיל וי"ל דאע"פ שאינו יודע לכיון המקום יודע הוא אם נפל ברשות הרבים או ברשות היחיד:

הדרן עלך שנים אוחזין

אלו מציאות שלו ואלו חייב להכריז אלו מציאות שלו המצא פירות מפורזין ימעות מפורזות כריכות ברשות הרבים יועגולי דבילה בכרות של נחתוס* ממרוזות של דגים ורחיכות של בשר וגזיו צמר הלקוחין ממדינתן ואניצי פשתן ולשונות של ארגמן הרי אלו שלו* דברירי רבי מאיר ר' יהודה אומר* כל שיש בו שינוי חייב להכריז כיצד המצא עגול ובתוכו הרים כבר ובתוכו מעות רבי שמעון בן אלעזר אומר כל כלי אנפריא אין חייב להכריז: ג' מצא פירות מפורזין וכמה א"ר יצחק קב בארבע אמות היכי דמי אי דרך נפילה אפילו טובא נמי ואי דרך היגוח אפילו בציר מהכי נמי לא א"ר עוקבא בר חמא במבנשתא דבי דרי עסקינן* קב בארבע אמות דנפיש טרחייהו לא טרח אוניש ולא הדר אתי ושקיל להו אפקורי מפקר להו בציר מהכי טרח והדר אתי ושקיל להו ולא מפקר להו בעי רבי ירמיה חצי קב בשתי אמות מהו קב בארבע אמות טעמא מאי משום דנפיש טרחייהו חצי קב בשתי אמות כיון דלא נפיש טרחייהו לא מפקר להו או דלמא משום דלא חשיבי* וחצי קב בשתי אמות כיון דלא חשיבי מפקר להו קביים בשמונה אמות מהו קב בארבע אמות טעמא מאי משום דנפיש טרחייהו וכ"ש קביים בשמונה אמות כיון דנפישא טרחייהו טפי מפקר להו או דלמא משום דלא חשיבי וקביים בשמונה אמות כיון דחשיבי לא מפקר להו [א] קב שומשמן בארבע אמות מהו קב בארבע אמות טעמא מאי משום דלא חשיבי ושומשמן כיון דנפיש טרחייהו וכ"ש שומשמן בארבע אמות מהו קב בארבע אמות טעמא מאי משום דלא חשיבי קב המרי בארבע אמות קב רמוני בארבע אמות טעמא מאי משום דלא חשיבי מפקר להו או דלמא משום דנפישא טרחייהו וקב רמוני בארבע אמות כיון דלא נפיש טרחייהו לא מפקר להו מאי יתיקו: איתמר יאוש

לגמור אבל קב בארבע אמות יש לו טורח ולקוטע הכל ואין מלקט כלל אי נמי קב בארבע אמות רוחב וארבע אמות אורך והכא בעי חצי קב בב' אמות על צ' אמות: (* וע"ש טוס' פסחים ג. ד"ה תקן)

קעו א ב מיי' פט"ז מלכותא מלוה וליה הלכא ס סגמ עפין ד' טושיע ח"מ ס"ה סה סע"פ י: קעו ג מיי' שם ה"ל מ טושיע שם סע"פ י: קעו ד מיי' שם ה"ל י טושיע שם סע"פ י: א ה מיי' פט"ז מלכות גיולה ואידיה ה"ל ח סגמ עפין עד עושיע ח"מ ס"ה רכב סע"פ י: ב ו מיי' שם פט"ז ה"ל כעושיע שם סע"פ י: ג ו מיי' שם פט"ז ה"ל טושיע שם סע"פ י: ד ח מיי' שם טושיע שם סע"פ י: ה ט מיי' שם הלכה יא טושיע שם סע"פ י: ו י ב מיי' שם הלכה ט טושיע שם סע"פ י: ז ט ב מיי' שם הלכה יא סגמ שם טושיע ח"מ ס"ה רס סע"פ י: [דף כ"ה]

רבינו הנאל

שיש עליו עדים כשר. ופריק מאי עדים דקני עדי קיום הכי נטי מחברא וכו'. נטא סמפון שיש עליו עדים יתקיים בחתומין. אוקיפנא ית ק"י ס מחתמין אב מעידין שפרעו בפניהם. אין עליו עדים כלומר אינם יודעין העדים לא סמפון עליה ואם יוצא מתחת ידי שליש ואמר השליש שראוי פרע הלוה למלוה מינו דאי בעי השליש לשיבתיה ללוה כי אמר פרעיה סמפון. וכן אם נמצא זה הסמפון כתוב בשטר חוב עצמו אחר החתימה. עדי דפרעיה כשר דאי לאו דפרעיה לא ותה טרע ליה לשפיריה:

הדרן עלך שנים אוחזין

אלו מציאות שלא יאולו חייב להכריז מצא פירות מפורזין וכו'. אחר רבי יצחק קב פפורז בד' אמות וקש' עליה אי דרך נפילה אישכחיהו אפי' יותר מקב שלו הן. אי דרך הנחה אישכחיהו אפי' פרוח מקב לא ינע בהן ופריק טר עוקבא מתני' במבנשתא דבי דרי עסקינן. (* הגרנות כשמכריזין הגרין בשעה שמתניין התבואה מן הגרין אם מצא כשיור קב פירות מפורזין בגרין ברחוק ד' אמות או טרח אוניש למבנשיהו ומפקר להו לפיכך הן שלו. אבל קב בפחות מ' אמות לא מפקר להו הלכך לא שקיל. הא דתנן וצבורי פירות ומקשי ופרקי חני וצבור פירות אינן ואיפשיש דמיון הוי סימן. אבל מקום לא

(* אולי י"ל סי' בשעת אכיפת הגרנות כשמכריזין.)